

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στο σχέδιο νόμου "Κύρωση Συμφωνίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Ζαΐρ για την αποζημίωση των εθνικοποιηθεισών περιουσιών και του Πρωτοκόλλου Εφαρμογής αυτής"

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Α. Με το άρθρο 1 του σχεδίου νόμου κυρώνεται η υπογραφή στις 26-4-1991 Ελληνο-Ζαϊρινή Συμφωνία και το Πρωτόκολλο Εφαρμογής για την αποζημίωση των Ελλήνων υπηκόων, των οποίων οι περιουσίες στο Ζαΐρ εθίγησαν συνεπεία μέτρων ζαιροποίησης ή εθνικοποίησης.

Ειδικότερα, σχετικά με τη Συμφωνία αυτή, επισημαιοίνονται τα ακόλουθα:

Στις 30 Νοεμβρίου 1973 οι Ξένες επιχειρήσεις στο Ζαΐρ εθίγησαν από τα μέτρα "ζαιροποίησης" (εθνικοποίησης υπέρ ζαιρινών υπηκόων) και μέτρα "ρίζοσπαστικοποίησης" (εθνικοποίησης υπέρ του Κράτους). Μεταξύ των θυγόντων, κυρίως από τα μέτρα "ζαιροποίησης", υπήρχε μεγάλος αριθμός Ελλήνων υπηκόων. Οι σχετικοί νόμοι του Ζαΐρ που εκδόθηκαν, όταν πάρθηκαν τα παραπάνω μέτρα, προέβλεπαν την καταβολή αποζημίωσης στον τώως αλλοδαπό ιδιοκτήτη από το νέο Ζαϊρινό ιδιοκτήτη μέσα σε μία προθεσμία 10 ετών. Επακολούθησε νέος νόμος στις 20.1.1978, ο οποίος καθέρωσε την υποχρέωση του Ζαϊρινού κράτους για πλήρη αποζημίωση των Ξένων ιδιοκτητών των περιουσιών που ζαιροποιήθηκαν και επέβαλε στους Ζαϊρινούς ιδιοκτήτες να καταβάλουν στο κράτος την αξία των περιουσιών αυτών.

Το 1976 θεσπίσθηκε στο Ζαΐρ η αρχή της Μικτής Οικονομίας και άρχισε η ολική ή μερική απόδοση στους ιδιοκτήτες ορισμένων από τις περιουσίες, που είχαν ζαιροποιηθεί. Η Ελληνική Κυβέρνηση, παράλληλα με τα διαβήματά της για την εξασφάλιση δικαίης αποζημίωσης των Ελλήνων ενδιαφερομένων, επεδίωξε την σε μεγαλύτερη δυνατή έκταση εφαρμογή για τους υπηκόους της των αποφασισθέντων μέτρων απόδοσης στους ιδιοκτήτες ορισμένων από τις περιουσίες που ζαιροποιήθηκαν. Σύμφωνα με τα συγκεκριμένα στοιχεία, σε σύνολο 600 περίπου θυγόντων, αποδόθηκαν το 1/4 των περιουσιών.

Στις 3.5.1979 υπογράφηκε η ελληνο-ζαϊρινή "Γενική Συμφωνία Συνεργασίας" που απέβλεπε στη στενότερη συνεργασία των δύο χωρών στον οικονομικό, τεχνικό και μορφωτικό τομέα. Στις 4.5.1979 με επιστολές που αντάλλαξαν τα δύο μέρη προβλέφθηκε η δημιουργία από την Αγροτική Τράπεζα της Ελλάδας ειδικού οργανισμού του Ζαΐρ, ο οποίος θα αναλάμβανε τις θυγισεις φυτείες καφέ των Ελλήνων υπηκόων και στον οποίο θα περιέρχονταν και όλες οι απαιτήσεις των Ελλήνων, που εθίγησαν από μέτρα ζαιροποίησης. Εξάλλου η Ζαϊρινή πλευρά είχε ήδη εγγράφως επιβεβαιώσει τη θέληση της να αποζημιωθούν οι Έλληνες υπηκοοί που εθίγησαν από τα εν λόγω μέτρα, τα δικαιολογημένα δε λαβείν των δικαιούχων θα μπορούσαν να συμπεριληφθούν σε ειδικότερες οικονομικές συμφωνίες που θα συνάπτονταν μεταξύ των δύο χωρών. Τελικά καμία από τις παραπάνω οικονομικές συμφωνίες δεν προωθήθηκε.

Δεδομένου ότι το θέμα της αποζημίωσης των θυγόντων, των οποίων οι περιουσίες δεν είχαν αποδοθεί, εξακολούθησε να παραμένει εκκρεμές, η Ελλάδα ζήτησε τη σύναψη σχετικής διακρατικής συμφωνίας, ανεξάρτητης από άλλες τυχόν οικονομικές συμφωνίες. Οι διαπραγματεύσεις εμπειρογυμνώνων, που έγιναν στη διάρκεια του 1984, με σκοπό να εξευρεθεί το συνολικό ποσό, που οφείλουν οι Ζαϊρινοί, κατέδειξαν ότι για να επιτευχθεί ο σκοπός αυτός θα απαιτούνταν μακροχρόνια εργασία και επιπλέον θα έπρεπε η

Ελληνική Κυβέρνηση να αναλάβει να διανεμεί το συμφωνηθώμενο ποσό στους δικαιούχους με τη σύσταση εκδικαστικής επιτροπής, η οποία θα απαιτούσε πρόσθετη καθυστέρηση και ταλαιπωρηση των δικαιούχων. Για το λόγο αυτόν προκρίθηκε να γίνει η εκκαθάριση των απαιτήσεων από τις Ζαϊρινες Αρχές, οι οποίες, σύμφωνα με ορισμένες Αρχές, που συμφωνήθηκαν μεταξύ των δύο μερών, θα επόδικασουν τα σχετικά ποσά αποζημιώσεων, απευθείας στον καθένα δικαιούχο, κατά το προηγώμενο ανάλογιστο βελγο-ζαϊρινής συμφωνίας.

Ειδικότερα οι διατάξεις της υπό κύρωση Συμφωνίας και του Πρωτοκόλλου εφαρμογής προβλέπουν τα ακόλουθα:

α. όσον αφορά τη Συμφωνία:

Το άρθρο 1, σε συνδυασμό με το προοίμιο της Συμφωνίας, καθορίζει ότι θα αποζημιωθούν οι περιουσίες, τα δικαιώματα και συμφέροντα που ανήκαν σε φυσικά πρόσωπα ελληνικής ιθαγένειας και εθίγησαν από τα μέτρα ζαιροποίησης ή κρατικοποίησης της 30.11.1973. Με τα φυσικά πρόσωπα εξομοιώνται και οι ομόρρυθμες εταιρείες, εφ' όσον το μισό τουλάχιστο των κεφαλαίων τους ανήκε σε ελληνικά φυσικά πρόσωπα και, βέβαια, μόνο για το ποσοστό αυτό του κεφαλαίου.

Το άρθρο 2 ορίζει ότι η Συμφωνία δεν εφαρμόζεται για τις περιπτώσεις, όπου οι περιουσίες έχουν αποδοθεί στους Έλληνες ιδιοκτήτες, και εν πάσει περιπτώσει δεν επιφέρει ατομικές συμφωνίες αποζημιώσεων, που έγιναν ή που μπορούν να γίνουν μεταξύ παλαιών και νέων ιδιοκτητών.

Το άρθρο 3 καθορίζει λεπτομερώς τον τρόπο με τον οποίο θα εξευρεθεί η αξία των περιουσιών βάσει της οποίας θα καθορισθεί η αποζημίωση.

Το άρθρο 4 ορίζει ότι οι δικαιούχοι Έλληνες θα υποβάλουν προς την Κυβέρνηση της Δημοκρατίας του Ζαΐρ, μέσω της Πρεσβείας της Ελλάδος στην Κινσάσα, σχετική αίτηση αποζημίωσης, συνοδευόμενη από όλα τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία.

Οποιαδήποτε αμφισβήτηση, που θα μπορούσε να ανακύψει μεταξύ της Κυβέρνησης του Ζαΐρ και του δικαιούχου, σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης των διατάξεων της Συμφωνίας και του Πρωτοκόλλου, που δεν θα μπορούσε να διευθετηθεί με τη διπλωματική οδό, θα υποβάλλεται στην προβλεπόμενη από το άρθρο 6 Μικτή Επιτροπή.

Το άρθρο 5 ορίζει ότι το Ζαϊρινό κράτος προβαίνει στον καθορισμό της αποζημίωσης και ανακοινώνει το σχετικό ποσό μέσω της Πρεσβείας της Ελλάδος στην Κινσάσα.

Το άρθρο 6 προβλέπει τη σύσταση Μικτής Επιτροπής Εμπειρογυμνώνων, η οποία θα επιβλέπει την εκτέλεση της Συμφωνίας και θα λαμβάνει όταν παριστάνεται ανάγκη, τα αναγκαία μέτρα που θα διασφαλίζουν την καλή εκτέλεση των διατάξεων της.

Το άρθρο 7 καθιερώνει την αρχή του μάλλον ευνοούμενου κράτους κατά την εκτέλεση της Συμφωνίας.

Το άρθρο 8 ορίζει ότι η Συμφωνία θα κυρωθεί και θα τεθεί σε ισχύ την ημερομηνία που θα ανταλλαγούν τα σχετικά όργανα επικυρώσεως.

β. όσον αφορά το Πρωτόκολλο:

Τα άρθρα 1, 2 και 3 ρυθμίζουν τον τρόπο υπολογισμού και καταβολής στους δικαιούχους του ποσού αποζημίωσης.

Ειδικότερα ορίζεται, ότι το ποσό της αποζημίωσης υπολογιζώμενο σε ζαϊρία θα μετατρέπεται σε δολάρια Η.Π.Α., με βάση την ισοτιμία των δύο νομισμάτων κατά την εποχή της παράδοσης των περιουσιών στους υπηκόους του Ζαΐρ. Εν συνέχεια, το Ζαϊρινό κράτος θα καταβάλλει σε ειδικό λογαριασμό της πρεσβείας της Ελλάδος, στην Κινσάσα, που θα τηρείται στην τράπεζα του Ζαΐρ, για λογαριασμό καθενός δικαιούχου, το εις ζαϊρία ισότιμο του ποσού δολαρίων, με βάση την ισοτιμία των δύο αυτών νομισμάτων κατά το χρόνο της πληρωμής, μαζί με τόκο 5% από της ημερομηνίας υπογραφής του Πρωτοκόλλου. Ακο-

λούθως οι ενδιαφερόμενοι θα εισπράττουν το ποσό αποζημίωσης μέσω της ελληνικής πρεσβείας Κινσάσας και θα μπορούν να το χρησιμοποιήσουν επι τόπου ελεύθερα. Για να καταδειχθεί πόση σημασία έχει η παραπάνω ρύθμιση, που επιτεύχθηκε και η οποία εξασφαλίζει τους ζημωθέντες από τη μεγάλη υποτίμηση που υπέστη το νόμισμα του Ζαίρ από την εποχή της "ζαιροποίησης" μέχρι τώρα αρκεί να αναφερθεί ότι η ισοτιμία των νομισμάτων αυτών ήταν το 1973 1 δολ.-0,50 ζαίρια και σήμερα είναι 1 δολ.- 2.000 ζαίρια περίπου.

Το άρθρο 4 ορίζει ότι η εξόφληση των δικαιούχων θα γίνει σε 5 ετήσιες δόσεις από της ημερομηνίας που θα τεθεί σε ισχύ η Συμφωνία.

Το άρθρο 5 ορίζει ότι το θέμα της μεταφοράς στην Ελλάδα των ποσών των αποζημιώσεων που δεν θα χρησιμοποιηθούν από τους δικαιούχους στο Ζαίρ θα αποτελέσει αντικείμενο μεταγενέστερου διακανονισμού μεταξύ των δύο πλευρών, στα πλαίσια φυσικά και άλλων οικονομικών συμφωνιών, που ενδέχεται να συναφθούν μεταξύ των δύο χωρών.

Το άρθρο 6 ορίζει ότι το Πρωτόκολλο ισχύει από της υπογραφής του.

Β. Τέλος, το άρθρο 2 του σχεδίου νόμου, σύμφωνα με την πάγια τακτική, που έχει ακολουθηθεί μέχρι τώρα σε παρόμοιες περιπτώσεις αποζημιώσεων, καθιερώνει την ατέλεια στη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων, εκδόσεως των σχετικών πιστοποιητικών και λοιπών εγγράφων και εισπράξεως της αποζημίωσης. Οι αποζημιώσεις απαλλάσσονται επίσης από παντός φόρου υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων, συμπεριλαμβανομένου και του φόρου κληρονομίας.

Αθήνα, 23 Αυγούστου 1991

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Αντώνης Σαμαράς

Ιωάννης Παλαιοκρασάς

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

Κύρωση Συμφωνίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Ζαίρ για την αποζημίωση των εθνικοποιηθεισών περιουσιών και του Πρωτοκόλλου Εφαρμογής αυτής

Άρθρο Πρώτο

Κυρώνονται και έχουν την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28, παράγρ. 1 του Συντάγματος, η Συμφωνία μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Ζαίρ για την αποζημίωση των εθνικοποιηθεισών περιουσιών και το Πρωτόκολλο Εφαρμογής αυτής, που υπογράφηκαν στην Αθήνα στις 26 Απριλίου 1991 και των οποίων το κείμενο σε πρωτότυπο στη γαλλική γλώσσα και σε μετάφραση στην ελληνική γλώσσα έχουν ως εξής:

ΣΥΜΦΩΝΙΑ

Μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Ζαίρ σχετικά με τη ρύθμιση της αποζημίωσης για ζαιροποιηθέντα περιουσιακά στοιχεία που ανήκαν σε φυσικά πρόσωπα ελληνικής υπηκοότητας

Η Ελληνική Δημοκρατία αφ' ενός

και

Η Δημοκρατία του Ζαίρ αφ' ετέρου

Έχοντας υπόψη τη Γενική Συμφωνία Συνεργασίας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Ζαίρ, που υπογράφηκε στην Αθήνα στις 3 Μαΐου 1979,

Επιθυμώντας αφ' ενός να ενισχύσουν τους μεταξύ τους δεσμούς φιλίας και έχοντας επίγνωση αφ' ετέρου, ότι πρέπει για αυτόν το λόγο να ρυθμισούν το θέμα της αποζημίωσης των ελληνικών περιουσιακών στοιχείων, δικαιωμάτων και συμφερόντων στο Ζαίρ, που εθίγησαν από τα οικονομικά μέτρα της 30ής Νοεμβρίου 1973, αποκαλούμενα μέτρα ζαιροποίησης ή ριζοσπαστικοποίησης.

Συμφώνησαν τις ακόλουθες διατάξεις:

Άρθρο 1

1. Για τους σκοπούς της παρούσας Συμφωνίας, θεωρούνται ως ελληνικά περιουσιακά στοιχεία, δικαιώματα και συμφέροντα τα περιουσιακά στοιχεία, δικαιώματα και συμφέροντα, που ανήκαν σε φυσικά πρόσωπα ελληνικής υπηκοότητας.

2. Εξομοιώνονται, κατά την έννοια της παρούσας Συμφωνίας, με φυσικά πρόσωπα, ελληνικής υπηκοότητας οι προσωπικές εταιρείες, εφ' όσον το μισό τουλάχιστον των κεφαλαίων που υπόκεινται στο νομικό καθεστώς της εταιρείας ήταν, κατά την ημερομηνία μεταβίβασης της κυριότητας, στα χέρια φυσικών προσώπων ελληνικής υπηκοότητας. Στην περίπτωση αυτήν, εν τούτοις, η Συμφωνία αυτή εφαρμόζεται μόνο καταναλογίαν προς τα ποσοστά συμμετοχής, που είχαν οι εταίροι ελληνικής υπηκοότητας κατά τη στιγμή της μεταβίβασης της κυριότητας.

Άρθρο 2

Η παρούσα Συμφωνία δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση Ελλήνων υπηκόων κατοκούντων στο Ζαίρ, οι οποίοι έχουν αποδεχθεί το ευεργέτημα του δικαιώματος επανάκτησης των περιουσιακών στοιχείων τους. Δεν θα επηρεάσει επίσης τις συμφωνίες που υπάρχουν ή που θα μπορούσαν να συναφθούν μεταξύ των παλαιών και των νέων ιδιοκτητών, σχετικά με την αποζημίωση για τα περιουσιακά στοιχεία, που αποκτήθηκαν από τους τελευταίους στο πλαίσιο της ζαιροποίησης.

Άρθρο 3

Η αποζημίωση θα καθορισθεί σύμφωνα με τις ακόλουθες διατάξεις:

1. Εάν η αξία των περιουσιακών στοιχείων που περιήλθαν σε ζαιρινή κυριότητα προσδιορίσθηκε κατ'αντιωλίαν και χωρίς αμφισβήτηση από τον παλαιό και το νέο ιδιοκτήτη, η αξία αυτή θα παραμείνει ως βάση του υπολογισμού.

2. Εάν μία πράξη αγοραπωλησίας ενός περιουσιακού στοιχείου, που περιήλθε σε ζαιρινή κυριότητα, ή μία πράξη εκχώρησης ποσοστού συμμετοχής σε περιουσιακά στοιχεία, που περιήλθαν σε ζαιρινή κυριότητα πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια του έτους 1973 και δεν εκτελέσθηκε λόγω της ζαιροποίησης, η αξία των περιουσιακών στοιχείων, που περιήλθαν σε ζαιρινή κυριότητα, όπως αυτή καθορίζεται στις παραπάνω πράξεις, θα γίνει αποδεκτή ως βάση του υπολογισμού, εκτός αν ο παλαιός ή ο νέος ιδιοκτήτης μπορέσουν να αποδείξουν ότι κατά την περίοδο μεταξύ των παραπάνω πράξεων και της ζαιροποίησης των περιουσιακών στοιχείων, η αξία των τελευταίων είχε ουσιαδώς αυξηθεί ή μειωθεί.

3. Εάν ουδείς προσδιορισμός αξίας έχει γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου αυτού, η αξία των περιουσιακών στοιχείων, που περιήλθαν σε